

Õiguskantsler

Teie 21.11.2015 nr

Meie 07.01.2016 nr 7-4/151570/1600072

Turvalisuse tagamine varjupaigataotlejate majutuskeskuses

Austatud avaldaja

Palusite kontrollida varjupaigataotlejate majutuskeskuse tegevust Teie turvalisuse tagamisel.

Kogutud info pinnalt leiab õiguskantsler, et varjupaigataotlejate majutuskeskus ei rikkunud Teie õigusi.

25.11.2015 külastasid õiguskantsleri nõunikud majutuskeskust. Keskuse turvatöötajate sissekannetest turvatöötaja päevikusse ja vestlusest keskuse töötajatega nähtus, et keskus teab Teie ja Teie toanaabrite suhetest ning toimunud konfliktist.

21.11.2015 turvatöötaja päeviku sissekandest selgus, et turvatöötaja käis Teie toas olukorraga tutvumas. Hiljem kutsus töötaja politsei ja kiirabi, sest üks toakaaslastest oli end kergelt vigastanud ja politsei viis ta kaasa. 22.11.2015 sissekandest nähtub, et politsei kutsus Teid välja seoses Teie teise toakaaslase ähvardustega.

Töötajate sõnul on keskus Teile enne ja pärast intsidenti mitmeid kordi pakkunud võimalust kolida teise tuppa. Teie sõnul pole Te kolimise osas konkreetseid ettepanekuid keskuselt hiljuti saanud. Samas olite kõhklevad seisukohal teis(t)e toanaabri(te)ga sobivuse osas. Eelistaksite elada omaette toas.

21.12.2015 andis majutuskeskus teada, et samal päeval pärast õiguskantsleri nõunike visiiti (s.t 25.11.2015), pakuti Teile kolimist teise tuppa. Andsite selle kohta kirjaliku nõusoleku. Kuid Te siiski ei kolinud sinna. Jõudsite järeldusele, et Te ei sobi pakutud toa elanikuga. Sama päeva õhtupoolikul kolisite kolmandasse tuppa, kus elate ka praegu. Keskuse sõnul pole Teil teiste keskuses viibijatega rohkem konflikte olnud. Olete toa ja toanaabriga rahul.

[Välismaalasele rahvusvahelise kaitse andmise seaduse](#) § 32 lg 3 alusel on Sotsiaalministeerium ja AS Hoolekandeteenused sõlminud 11.04.2013 varjupaigataotlejate vastuvõtukeskuse teenuse osutamiseks [halduslepingu](#). Halduslepingu p 2.1.2. ütleb, et vastuvõtuteenus sisaldab varjupaigataotleja turvalist majutamist.

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

Turvalise majutamise mõistet aitab sisustada [sotsiaalministri 19.11.2013 määrus nr 37 „Varjupaigataotlejate majutuskeskuse sisekorraeeskiri“](#). Eeskirja § 1 lg 3 ütleb, et kõigist rikkumistest, mis on suunatud majutuskeskuses viibivate isikute vastu või tekitavad majutuskeskusele varalist kahju, teavitatakse õiguskaitseorganeid. Eeskirja § 2 lg 1 kohaselt majutatakse taotleja ühe- või mitmekohalisse tuppa. Sama sätte lg 3 võimaldab taotlejal vahetada tuba keskuse juhataja või sotsiaaltöötaja nõusolekul.

Varjupaigataotlejate majutuskeskuses viibivad üheaegselt erineva kultuurilise, keelelise ja religioosse taustaga inimesed. Arvestada tuleb ka keskuses viibijate olukorraga, mida pingestavaks asjaoluks on teadmatus varjupaigamenetluse otsuse suhtes ja ebastabiilsus tuleviku osas. Seetõttu on mõistetav, et majutuskeskuses viibijate vahel võib tekkida vaidlusi, hõõrumisi ja konflikte.

Konfliktide lahenduseks ei saa alati olla toa või toanaabrite vahetamine. Keskusel on piiratud arv tube. Inimeste majutamisel tuleb aga arvestada lisaks eelnevalt välja toodud inimeste päritolu erinevustele, ka sellega, et keskusesse saabuvad inimesed on erinevas vanuses. Majutatavate seas on naisi, mehi ja perekondi. Keskusesse võib saabuda ka erivajadustega (nt ratastoolis) inimesi. Seetõttu ei pruugi keskusel olla võimalik majutada kõiki omaette tubadesse. Ka mitte alati võimaldada n-õ sobivamate toanaabritega kokku kolimist.

Küll aga on varjupaigataotlejate majutuskeskuse ülesandeks võimalikke konfliktide ennetamine. Ettevaatavateks tegevusteks on nt inimeste eelistuste välja selgitamine toa ja toanaabri(te) osas, samuti ühte tuppa võimalikult sarnase päritolu, keele, kultuuri ja religioosse taustaga inimeste majutamine, inimeste vaheliste hõõrumiste märkamine ja lepituse pakkumine. Samuti võimalusel nõusoleku andmine toa või toanaabrite vahetamiseks.

Keskus peab alati toimunud konfliktile reageerima. Tuleb olukorda sekkuda ning püüda välja selgitada juhtunu asjaolud. Vastavalt olukorra tõsidusele tuleb intsidendist teavitada õiguskaitseorganeid. Juhtunu järgselt on oluline, et keskus püüaks inimesi lepitada ning tulevikus sarnaste olukordade ärahoidmiseks lahendusi pakkuda.

Kogutud materjalidest nähtub, et varjupaigataotlejate majutuskeskus majutas Teid ühte tuppa sarnase päritolu ja sama keelt kõnelevate inimestega. Keskuse töötajate sõnul olid nad teadlikud Teie ja Teie toanaabrite suhetest, samuti 21.11.2015 toimunust. Seda kinnitavad ka keskuse turvatöötaja sissekanded turvatöötaja päevikus. Mõõnsite ka ise, et Teil on keskuse töötajatega olnud vestlusi 21.11.2015 intsidendi osas ning et toimunust teavitati ka Politsei- ja Piirivalveametit.

Töötajate sõnul pakuti Teile ka enne 21.11.2015 juhtumit kolimist teise tuppa, mida Te vastu ei võtnud. Teile sõnul kindlat pakkumist pole keskus Teile teinud.

Tagantjärele on väga keeruline kui mitte võimatu tuvastada, kes, mida ja millal ütles. Teada on, et keskus pakkus Teile juba 25.11.2015 (s.t õiguskantsleri nõunike visiidiga samal päeval) mitu erinevat tuba kolimiseks. Selline tegutsemine annab märku keskuse valmisolekust kiirelt ja eesmärgipäraselt tekkinud olukord lahendada. On põhjust arvata, et olukord on tänaseks ka lahenduse leidnud.

Õiguskantsler leiab, et varjupaigataotlejate majutuskeskus käitus Teie turvalisuse tagamisel õiguspäraselt ega rikkunud Teie õigusi.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Nele Parrest
õiguskantsleri asetäitja-nõunik
õiguskantsleri volitusel

Koopia: varjupaigataotlejate majutuskeskus